СВОБОДА

SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

РІК XLVI. Ч. 281. Джерзі Сіти, Н. Дж., субота, 3-го грудня 1938.

No. 281. Jersey City, N. J., Saturday, December 3, 1938. VOL. XLVI.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ

Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1018 4-0807.

THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE

СТРАШНА КАТАСТРОФА АВТОБУСА, НАПОВНЕНОГО ДІТЬМИ

МИДВЕЙЛ (Юта). — Шкільний автобус, що віз коло 40 учнів і учениць гай скул у віці від 14 до 18 літ, підїхав під вантажний поїзд. Поїзд розбив його у прах. При тім згинули 24 дітей. Очевидці говорять, що перед залізничим шляхом шофер, як звичайно, на хвилю спинився. Та хоч поїзд був у віддаленні кількасот кроків, автобус почав чомусьто знов їхати вперед. Льокомотива вдарила автобус у саму середину. Трупи дітей порозкидано здовж шляху на пів милі. З автобуса осталися лише тріски. Решта дітей поранені. Згинув також шофер. У той день була сніговиця. Одначе свідки говорять, що поїзд всетаки можна було доглянути. На місце катастрофи позбігалися люди, серед яких були й родичі вбитих дітей. При відшукуванні трупів розґравалися траґічні сцени.

ВЕЛИКІ ЕКОНОМІЧНІ ВТРАТИ ЗА ЧАС КРІЗИ.

ВАШИНГТОН. — Федеральне статистичне бюро праці обчислило, що за час девятьох літ депресії американське загальне економічне майно втратило 133 біліони долярів на прибутку. Найбільше втратили уділовці на дивідендах. Опісля йдуть пропорціональні втрати фармерів, а потім робітництва. В часі першого засідання економічного комітету, на якім відчитано ці числа, деректор статистичного бюра, Любін, виголосив доклад, у якім підкреслив, що коли теперішній американський промисл хоче існувати, то треба конче піднести заробітку платню нижче середньої кляси на $2.25 денно від особи. Бо лиш такий прихід нижче середньої кляси, яка творить велику більшість в американськім суспільнім житті, зможе купити і спожиткувати ті продукти, які сьогодня витворює промисл. В тому докладі також згадано, що приріст американської людности що року зменшається і в 1962 році цілком спиниться. Це також зменшить заохоту промислу до розвитку й ту заохоту треба заступити збільшенням покупної сили теперішних людей.

ПРЕЗИДЕНТ ВИГОЛОСИТЬ ПРОМОВУ В КОНҐРЕСІ.

ВОРМ СПРІНҐЗ. — Президент Рузвелт заявив готовість виголосити послання до відкритої сесії конґресу не писемно, як це було практиковано дотепер, але особисто. Конґресовий „спікер" Бенкгед уже дав на те свою згоду.

ЕКЛЕС ПРОТИ ЗРІВНОВАЖЕННЯ БУДЖЕТУ.

ВАШИНҐТОН. — Предсідник „Федерал Резерв Борду", Еклес, заявив, що уряд тепер не повинен прямувати до зрівноваження державного буджету, себто приходів і розходів, бо через те він готов викликати нову депресію, як це сталося в 1937 році. Хоч тепер загально бизнес поправляється, то проте уряд мусить далі впомповувати гроші в економічну систему. Шойно коли економічне життя вернеться до повного оздоровлення і буде видавати такі прибутки, з яких податки покриватимуть державні розходи, можна буде думати про зрівноваження буджету.

ПРИГОТОВЛЯЮТЬСЯ ДО МАСОВОЇ ПРОДУКЦІЇ ЗБРОЇ.

ВАШИНГТОН. — Заряд американської армії видав припоручення до всіх приватних фабрик, щоб вони були готові до масової продукції зброї й амуніції. Асистент секретаря війни, Джансон, заявив, що департамент війни має зареєстрованих десять тисяч американських фабрик, які будуть на випадок війни продукувати зброю й амуніцію. Ті фабрики нині виробляють найріжнородніші речі щоденної потреби. Але департамент війни дав їм пляни ріжних воєнних частин і артикулів, а також дав їм гроші на експериментацію і припоручив їм приготовити машини та людей, котрі на випадок потреби відразу почалиб витворювати воєнні речі. Деякі воєнні речі, говорив Джансон, такі складні, що щоб витворювати їх, потрібно великого досвіду й довгого приготування.

ЗАКОНТРАКТУВАЛИ НОВИЙ БОЙОВИЙ КОРАБЕЛЬ.

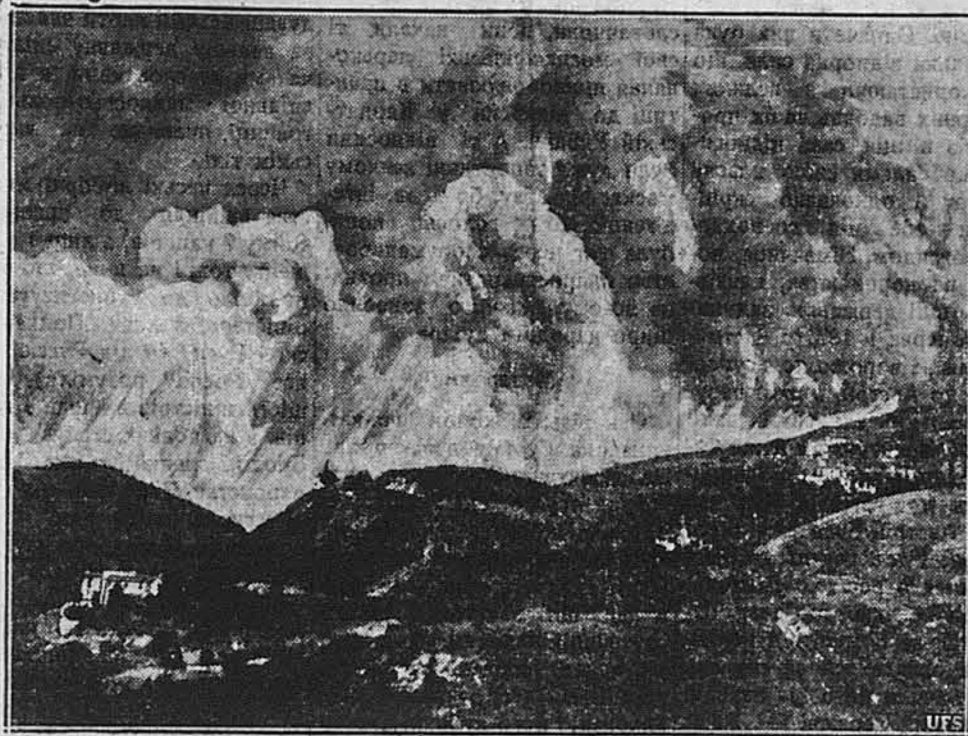
ВАШИНГТОН. — Департамент фльоти замовив новий бойовий корабель тяжкої ваги, що матиме 35 тисяч тон ваги. Цей корабель враз з узброєнням коштуватиме 70 міліонів долярів. Це вже має бути шестий корабель, що знаходиться під конструкцією. Всі ці шість кораблів матимуть по девять 16-цалевих гармат. А один вистріл з усіх тих гармат важитиме 116,000 фунтів.

СХОПЛЮВАЧІ ПОВЕРНУЛИ ДІВЧИНУ.

ВАШИНГТОН. — Схоплювачі, які пару днів тому схопили були 18-літню дівчину Марію Бравн, тепер повернули її назад. Правдоподібно вони плянували схопити кого іншого і через помилку схопили її. Дівчина мала пошарпану одежу, а також була нервово зломана, коли вернулась додому. Вона говорила, що викинули її два схоплювачі зо свого вантажного авта. Те авто, як зізнавали свідки, кілька днів передтим плуталось по околицях, де схоплено Марію. Ним керували два чоловіки, що представлялися за перекупців.

ЮНІЙНИЙ ПРОВІДНИК ГОВОРИТЬ ПРО РОБОТУ „ЧЕРВОНИХ".

ВАШИНҐТОН. — Гомер Мартин, голова великої юнії автомобільних робітників, на переслуханні комітету Даєса сказав, що комуністичні провідники втиснулись були на найвищі становища в американськім юнійнім русі і там робили свою шкідницьку роботу. Вони старались розвалити робітничі орґанізації та шляхом загального заколоту приготовляти ґрунт для комуністичного перевороту. Комуністичні аґенти втиснулись були як до К. П. О. так і А. Ф. П., говорив Мартин.

ВЕЛИЧЕЗНА ШКОДА.

Пожежа лісів і кущів у полудневій Каліфорнії заподіяла приватним і публичним маєтностям шкоду на поверх $5,000,000. Вогонь обняв був простір більший ніж 37,000 акрів. На світлині представлена пожежа в околиці Топанґа-Ляс, Фльорес-Ляс, Тунас. У тій смузі вогонь знищив багато виставних домів.

І В НАРОДНІХ ШКОЛАХ УКРАЇНСЬКА МОВА НАДОБОВЯЗКОВА.

На Волині, як відомо, з цим шкільним роком узнано українську мову необовязковим шкільним предметом у ґімназіях. Але не тільки в ґімназіях. Розпорядок кураторії переводять у життя (хоч він зовсім до них не відносився) й управителі деяких народніх шкіл, зокрема у луцькому повіті.

ОСЬ ЩО МУСЯТЬ СЛУХАТИ УКРАЇНСЬКІ АБОНЕНТИ З ВАРШАВСЬКОГО РАДІЯ ЗА ВЛАСНІ ГРОШІ.

23-го жовтня, в год. 9:30 рано, виголошував ксьондз Станіслав Навроцкі „місійну" авдицію, в якій м. ін. сказав, що на Волині, Холмщині й Поліссі йде „безґлендна аґітація українська, комуністична й протестанцка"! Що за дивоглядне получення понять! А притім українці в одній лінії з комуністами і чомусь із... протестантами! Одним словом — приємна авдиція!

ЩЕ ОДИН ЛЕҐІОН — ЦИМ РАЗОМ НА ПОМІЧ МАДЯРАМ.

У виленському „Слові" з 22. жовтня публіцист Студніцкі накликує створити леґіон на поміч мадярам: „Воля народу — пише він — мусить проявитися поважнішим чином. Цей поважніший чин це витворення добровольчого помічного корпусу, що виступив би збройно з хвилиною, коли Мадярщина зо зброєю в руках буде упоминатися за реституцію своїх кордонів на півночі".

ПОКАРАЛИ НІМЦЯ ЗА ОБРАЗУ ПОЛЬСЬКОГО НАРОДУ.

Окружний суд у Бидґощі засудив німця Фріца Теґе з Кцині на 6 місяців вязниці за кпини з польського народу й держави.

ЗАСУД СВЯЩЕНИКА.

Самбірський суд засудив о. Юрія Гошка з Коршалевич на три місяці арешту й 1,000 зл. гривни за „поширювання в часі проповідей неправдивих вісток про положення українського народу під Польщею".

ЗЛОВИЛИ НА КОРДОНІ.

„Век Нови" з 27. жовтня ц. р. повідомляє, що прикордонна сторожа в Лавочнім притриманих: Теодора Бігуна, Зиінців, як намагалися перейти нелеґально кордон з Польщі до Карпатської України. Притриманих' Теодора Бігуна, Зиновія Теліщука, Богдана Даниловича, Ореста Мокляка, Івана Чапельського, Михайла Ратушного і Романа Карпинця — всіх зо Львова, відставили до арешту в Сколім.

ЗА ЖАЛОБУ.

На 2 тижні арешту без завішення засудили в Коломиї студентів: Є. Малащука, М. Вонсулівну, Є. Васильчука й тов. за жалібні стяжки по бл. п. ґен. Тарнавському.

МОРОКА ДЛЯ ПОЛЬСЬКОЇ ПРЕСИ.

Тижневик „Ютро Праци" (ч. 48) має велику мороку з Карпатською Україною. Не знає, як її називати. „Прикарпатська Русь" — ні; „Підкарпатська Русь" — ні; „Закарпатська Русь" — також ні. „Ютро Праци" радить уживати найкраще назви „Мадярська Русь" (Уґорська Русь, Русь Венґерска). „Карпатська Україна" їм не перелізе крізь горло.

ГРИБ, ЩО ВАЖИВ 2 КГ.

Мешканка Картуз на Кашубах, Трапковска, знайшла в лісі над Чорним Озером гриба, що важив 2 кґ., а був високий 20 цм. Гриб був зовсім здоровий.

МІЛІОНОВИЙ ОБМАН У МОНТЕ КАРЛЬО.

Дім гри в Монте Карльо зазнав на початку цьогорічного сезону величезних утрат. Банк виказував день по дневі дефіцит 150—400 тисяч франків і ніяким чином не можна було прослідити причини того дивного становища. Дирекція догадувалася, що в касині працює якась банда обманців; крупієрам приобіцяли великі нагороди за викриття злочинців, але всі зусилля були даремні.

Дивну загадку розвязала несподівано вісімнацятьлітня парижаночка, скромна службовичка, яка на конкурсі одного з паризьких часописів дістала як нагороду право безплатного виїзду до Ніци й Монте Карльо. На дорогу дістала вона відповідну сумку грошей і деяку скількість штонів, що ними грають у касині. Молода панянка грала не тільки своїми штонами, але й чужими, бо ріжні забобонні грачі, які знали, що вона перемогла на конкурсі, віддавали їй доволі великі суми в надії, що вона принесе їм щастя. Таким чином перебула вона багато вечорів при рулетці, навчилася всіх правил гри й почала призадумуватися глибше над системою розчислень. Прицьому треба додати, що вона мала спеціяльний талант до числення, тому теж змалку вважали її всі „чудесною дитиною". Панянкою працювала вона кілька літ у телефонічній централі, в якій набрала швидкої орієнтації, що їй згодом стало у пригоді при викриті обману.

Молодій парижанці впало в очі те, що деяким грачам виплачували багато більші суми, як їм належалося, на підставі її обчислень. Прицьому вона запримітила, що один і той самий чоловік ставить одночасно на „чорне" й „червоне" та на ріжні цифри. Чи він виграв, чи ні, крупієр підсував йому мигунцем велику скількість штонів. А тому, що всі інші діставали справедливо свої виграші, ніхто не звертав на це уваги. Вкінці панянка ствердила, що хоч згаданий грач іноді і програвав, то все лиш дуже незамітні суми.

Парижанка повідомила про свої помічення управу касина й тоді справді викрили, що крупієри були у змові з деякими грачами та ділилися з ними приходами. Цілу банду обманців арештували. Парижанка дістала не тільки високу грошеву нагороду, але теж добре платну посаду службовички касина. Вона мала доглядати, щоб такі обманства більше не повторилися. Очевидно її назвища управа касина не думає навіть виявляти.

ОСНОВНА СИЛА КАРПАТСЬКОЇ УКРАЇНИ НЕНАРУШЕНА

ХУСТ. — „Пресове Бюро" Карпатської України подає статистику щодо цього, скільки втратили чехи, словаки й українці при обкроєнні давньої Чехословаччини. Згідно з тією статистикою, чехи втратили 31% своєї території, словаки 21%, а українці 12%. З того виходить, що українська територія мала найменшу втрату. І ця втрата не нарушила її основної сили. Тому „неповажно виглядає, коли хто говорить про нежиттєздатність Карпатської України". Нежиттєздатними, подає комунікат, треба вважати міські осередки Ужгороду і Мукачева, які загарбала Мадярщина, а які вратили своє природне запілля.

НАЦІОНАЛІСТ НА МІСЦЕ БАЧИНСЬКОГО.

ПРАГА. — Американський кореспондент подає, що зайшли деякі малі зміни в міністерських кабінетах Словаччини і Карпатської України. Та найінтереснішим є те, пише кореспондент, що в Карпатській Україні назначено на місце Едмунда Бачинського М. Косія, що є прихильником українських націоналістів, з якими держить премієр о. Августин Волошин. Бачинський був, як відомо, міністром освіти.

НОВИЙ КАБІНЕТ ЧЕХОСЛОВАЧЧИНИ.

ПРАГА. — Проголошено членів нового чехословацького уряду. Премієром є Рудольф Беран, голова аґрарної партії. Карл Сидор, голова протижидівської й народньої партії о. Глінки, іменований заступником премієра. Осип Кальфус, безпартійний, став міністром фінансів. Ґенерал Сирови, найпопулярніша фігура між народом, назначений міністром оборони. Міністром справ знакордонних остався надалі д-р Ф. Хвальковський.

ЖИДИ І ПОЛЯКИ.

ВАРШАВА. — Сформовано у Варшаві Жидівський Кольонізаційний Комітет, який хоче підготовити жидів до еміґрації до чужих країв. У своїй відозві Комітет підкреслює, що ця акція цілком не зміняє засадничого становища жидів, що живуть у Польщі від тисячі років і допомогали своєю працею розбудовувати Польщу. „Ґазета Польска", що є висловом уряду, нарікає, що справа жидівської еміґрації з Польщі йде так пиняво. Пише, що жидів є найбільше в Польщі й звідси треба забрати жидів у якнайбільшому числі.

ПОЛЯКИ ЛАЮТЬ ГОЛА І ЧЕЙМБЕРЛИНА.

ВАРШАВА. — Велика Британія і Злучені Держави це лицеміри. Так пише польська ґазета і стверджує, що обидві держави багато пишуть і говорять про симпатії до „нещасних жидів", але нічого не роблять, щоб жидам дійсно допомогти. „Вечур Варшавскі" називає британійського премієра Невіля Чеймберлина й американського секретаря стейту Кордела Гола найбільшими антисемітами — по Гітлері, бо Анґлія і Злучені Держави не хочуть відступити жидам свої землі на кольонізації, хоч мають тих земель так багато.

АНТИСЕМІТИЗМ ЗРОСТАЄ.

ВАРШАВА. — Через протижидівські розрухи замкнено університет ім. Пілсудского. Напруження дійшло до вершка, коли польські студенти проголосили „Тиждень без жидів".

ЛЬВІВ. — Польські студенти вбили одного жидівського студента, а трьох ранили. На медицину принято цього року тільки трьох студентів-жидів.

ЖИД ГИНЕ ЗА ПОЛЬЩУ.

ВАРШАВА. — Подають про похорон польського жовніра-жида, що згинув від чеської кулі, коли йшов з польським військовим відділом забирати для Польщі словацькі села. Похорон того жовніра, Озіяса Шторка, перемінився в „польсько-жидівську патріотичну демонстрацію". Польський полковник говорив над гробом цього жида таке: „Його смерть є символом мирної співпраці усіх національностей, що живуть у Польщі. Польська Річ Посполита є добра мама для всіх вірних синів, яких вона любить і захищає".

БЕЗЛАДДЯ ПРОГРАЛО, ДЕМОКРАТІЯ ВИГРАЛА.

ПАРИЖ. — Ґенеральний страйк провалився. Це очевидне. Внаслідок цієї невдачі позбавлено тисячі робітників ріжних урядових становищ. У звязку з тим подають ріжні фантастичні цифри. Одні кажуть, що звільнено з праці 700,000 робітників, а інші підносять це число до 1,500,000. Та урядово подають, що будуть покарані тільки провідники і ті, що повинні були рішучо підпорядкувати свою волю зарядженням уряду. В тому останньому випадку йде про тих робітників, що були заняті роботами, які є у звязку з військовою обороною краю. Уряд виходить із того заложення, що демократія і порядок виграли, а програла анархія. Тому треба покарати тих, що ширять безладдя. Уся та справа вияснить основно доперва тоді, коли буде обговорена в парляменті, який радитиме наступного тижня.

ҐРІНШПАН ЗМІНЯЄ ЗІЗНАННЯ.

ПАРИЖ. — Гершел Ґріншпан, 17-літній убивник німецького дипльомата фон Рата, подає, що коли пострілив Рата, то той останній вдарив його в лице і назвав проклятим жидом. Доперва цей удар привів його до притомности і він зрозумів, що сталося. Подав далі, що він не хотів убити Рата, а тільки хотів зранити когось із посольської служби, щоб тим звернути увагу світу на недолю жидів у Німеччині. Передше подавав Ґріншпан, що він свідомо вибрався доконати атентату і радий, що вбив Рата. Тепер заявив, що жалує, що Рат помер.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays by the Ukrainian Press and Book Company, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

УКРАЇНА ЯК "МАНЧУКО"

Ось таке написав Ралф В. Барнес, кореспондент нюйорського часопису „Ню Йорк Гералд Трибюн", у своїм дописі з Берліну. Тим він хотів вияснити щораз сильніше піднімаючийся рух за „Велику Україну". І вияснив це по свому, себто в подібний спосіб до тих, що добачують у змаганні українського народу до свободи і своєї соборної держави — німецькі пляни. А ті пляни, які, як пише Барнес, зачинають націсти вже реалізувати, змагають до створення такої Великої України, над якою Німеччина панувалаб у такий самий спосіб, як панує Японія над Манчуком.

Очевидно, що українці могли би бути навіть вдячні американському кореспондентові за його завваги, якщоб вони були дійсно приятельські. Це булаб добра осторога, на яку треба би постійно звертати увагу українського народу і його проводу, бож ніхто з нас не хоче бачити визволеної України в ролі чийогось „Манчука". І за таку Україну ніхто не бореться. За таку Україну не полягли наші герої. І за таку Україну не підуть нові міліони наших людей до нового революційного зриву. Та якби так Ралф Барнес і йому подібні кореспонденти менше дивились на націстичну партію в Берліні, а зате хоч трохи серіозно вистудіювали український визвольницький рух, то тоді добачилиб крім книжки Гітлера „Моя Боротьба" ще сотки чи тисячі українських книжок, почавши від „Кобзаря" Шевченка, з яких довідалисяб, що український нарід не бажає собі ніякого поневолення і не думає замінювати ярмо Москви чи Варшави на яке інше, а тимсамим і Берліну.

Гітлер не сказав досі ніде й ніколи, що він іде завойовувати Україну. Ні не сказала цього націстична партія. Та з цього не виходить, що такі думки не можуть бути і в Гітлера і в націстичній партії. Це ми припускаємо й маємо те на увазі. Та можемо відразу заявити, що колиб Німеччина плянувала зробити з України своє „Манчуко", то проти цього стане цілий український нарід. Як стане також і проти кожного іншого, хто змагав би до цього самого, чи хотів би допомагати, щоби продовжувалось далі поневолення України Советами, Польщею і Румунією. Український нарід хоче жити з іншими народами в дружбі як рівний з рівними, як свобідний і незалежний зо свобідними й незалежними. Хто цю засаду визнає і її без фальшу й облуди застосовує до 45-міліонового українського народу, той є приятелем Великої України, самостійної і від нікого незалежної. І Велика Україна з вдячністю згадає колись за тих, що їй дали помічну руку тоді, коли вона крівавилася за здобуття того, що є ідеалом кожної культурної й себе шануючої людини. Український нарід знає добре, чого він хоче і до чого змагає. Та не хочуть того знати Совети, Польща і Румунія, що держать Україну в неволі. А інші держави — мовчать. Або журяться тим, що думає Гітлер про Україну, замісць самим постояти за правду і незалежну Велику Україну.

ЗДЕМАСКУВАННЯ КАЦАПІВ-МАДЯРІВ У КАРПАТСЬКІЙ УКРАЇНІ

Чехи — це високо культурний та інтеліґентний нарід. Земля їх найбільше з усіх словянських земель висунена на захід, а тепер, по прилученні Австрії до Німеччини, та земля опинилась попросту в німецькій отвертій руці.

Росія — рятунок.

По великім военнім погромі, якого зазнали чехи у битві на Білій Горі 1620 року, були вони наражені на цілковиту ґерманізацію. Одначе в них була така велика відпорна сила, що вони, користаючи з великих культурних надбань своїх противників німців, самі підносили всіми силами свою власну культуру й одночасно скріплювали себе під господарським оглядом. Німеччина, поділена на королівства, князівства й інші державки, зединилася допервa в 1871 р. і стояла, коли не ворожо, то в суперництві до Австрії, в якій панував німецький елемент і який давався власне чехам дуже болючо відчувати. Це, що полишилось по світовій війні зо старої Австрії, було вже чисто німецьке і доперва цього року злучилося з рештою Німеччини. Тож не диво, що чехи, будучи так загрожені від німців, мусіли оглядатися за союзником і бачили його у великій словянській державі — Росії. Все, що найкраще, бачили вони в Росії, і їх не переконували навіть такі світово - історичні компромітації, як війна Росії з Японією в рр. 1904—1905, яку москалі хотіли „шапками закидати". Та не тільки, що не закинули, але ще й самі програвали битву за битвою та втратили величезну російську фльоту адмірала Рожденственського.

Та все те: і російська псевдоконституція і російська перша революція та кріваве пригнічення її не бентежили наївних чехів, які взагалі всю свою будучність поклали на одну карту — на сподівану поміч від московського „стрика". Не помагали і розумні, розважні, на особистих спостереженнях оперті накликування Т. Масарика. Не він мав перше слово у чехів, але оженений з багатою московкою д-р Крамарж, який на початку світової війни так твердо вірив у московську перемогу, що не хотів слухати візвань Масарика до втечі заграницю, але лишився в Празі, щоб — як говорив — було кому посередничити з москалями, як вмаширують до Праги.

Віряче безоглядно у непоборність Москви, чехи вважали просто зрадниками словянської справи тих словян, що хотіли вирватися з московської неволі. Отже не дивниця, що коли карпатські українці на підставі добровільної постанови прилучилися до Чехословаччини, вони зачали ті свої москвофільські переконання приноровлювати в практиці до відносин у Карпатській Україні. А ті відносини були дуже прихильні всякому москвофільству, бо т. зв. інтеліґенція, то є головно попи, була тут через своє мадяронство й аристократизм противна всьому, від чого заносило щиро народнім духом.

Мадярони.

Ось візьмім хочби гр.-кат. єпископа Стойку в Ужгороді. Це завзятущий мадярон, противник усього, що українське. Щоби підкопати український напрям, він казав своїм канонікам видавати тижневик „Недѣлю", що заступала строго „тутейший" напрям і при кожній нагоді плювала на українство. В тім дусі очевидно були виховані і його духовні питомці. Ненависть мадярів до „смердячого русина" переносилася через виховання і на тих, що мали стати пастирями русинів. Чиж диво, що тепер, коли Ужгород передано мадярам, еп. Стойка був перший, що казав на своїй палаті вивісити мадярський прапор?

Чехи, користаючи з москвофільського настрою ріжних місцевих інтеліґентів, взялися, до підлої роботи в напрямі „поділи і пануй". Вони позакладали на Закарпатті філії своїх власних партій з тим, щоб вони видавали русофільські часописи, і на ту ціль чехи не жалували грошей.

Але на чехословацьку республику прийшла кріза: Німечина зажадала віддання їй німецьких областей, що належали досі до цієї республики. Чехи протестували на всі боки, але не було ради. Славні союзники чехів, Франція та ще славніше „Руско", відмовили чехам усякої допомоги і вони, видавши міліярди на будування твердинь проти Німеччини, мусіли їх разом з судетською, німецькою землею віддати. Було це для них дуже болюче, але було справедливе: німці (3,500,000) перейшли до Німеччини.

Мадяри і кацапи.

Та це загострило апетит мадярів, яких було біля 750,000, разом зо своїми землями, в Чехословаччині. Що мадярські области повинні відійти до Мадярщини, це признавав і пок. Масарик. Колиж бо мадяри зажадали і українських земель, що були перед 1918 р. при Мадярщині. Всі свідомі українці, всі українські переслідувані чехами партії заявилися за дальшу державну спілку з чехами та словаками, а проти спільної мадярсько-польської границі, очевидно на українськім тілі.

Через чеські виборчі махерства ввійшли до празького сойму 7 кацапів, а лиш 1 українець, тож і не диво, що коли прийшло до уконституування міністерства для „Подкарпатской Руси" (а під Руссю чехи все „Росію" розуміли), більшість міністрів вийшла з кацапів, а на чолі їх станув кацап Бродій, знаний зо свого мадяронства. Він перепер у своїй „Русскoнародной Раді" постанову, що „Подкарпатска Русь" становить „одно цѣлое". Не сміє бути поділена (так, щоб мадярська полуднева частина прийшла до Мадярщини, а північна до чехословацької спілки) і що про це має рішити плебісцит. Того очевидно чехи й українці не могли допустити, бо знали, що мадяри при допомозі підкупства і ґвалтів готові своє переперти, бо Бродій ділав як аґент мадярів. Він хотів навіть їхати до Будапешту на пораду, але чехи не пустили його, придержали в готелі, а потім арештували.

Ревізія, переведена в його помешканні в Ужгороді, ствердила, що він уже довгі роки був на мадярській службі. Це очевидно здемаскувало цілу кацапську роботу.

Нарешті запав тяжкий присуд у Відні і мадяри почали обсаджувати признані їм міста. Як себе негайно здемаскував єпископ Стойка, це ми вже вище представили. Але й інші кацапи пішли тою самою дорогою. В „Автономном земледільском Союзі" Бродія грає велику ролю кацап Михаил Демко, краєвий начальник ґвардії ім. Івана Куртяка (вже померлого мадярона). Демко ще 30. жовтня ц. р. оголосив у „Рускомъ Вѣстнику", орґані Бродія, „Возваніе", яке в двох третинах сконфіскoвано. Зрештою воно повне фраз про це, що „Подкарпатская Русь была, есть и будеть наша!" Аже ось 10. листопаду ввійшло мадярське військо торжественно до Мукачева і господин Демко як член „Карпаторусской народной ради", виголосив до нього промову, та заявив, що „карпаторусский народ, колись так люблений Ракочим, все буде стояти на стороні Мадярщини. Карпаторусский народ домагається права самовизначення і бажає прилучитися до Мадярщини. Віденський присуд не обовязує карпаторусской людности, яка буде боротися за свої права аж до остаточної побіди".

Таксамо спитався при вступленні мадярських військ до Ужгороду недавній іще міністер Фенцик, що так багато коронок набрався від чехів на свій „Наш Путь" Він, витаючи мадярів, заявив, що „карпаторуский народ є одним з найбільше нещасливих на світі. Підкарпатська Русь є, по її розділенні, засуджена на руїну. Підкарпатські русини були стало — фізично і морально — гноблені чехами.

„Створення спільної польсько - мадярської границі є абсолютно конечною справою. Русини мусять наново злучитися та воскреснути з мертвих. Без полагодження питання Підкарпатської Руси не буде в середущій Европі миру. Великодержави мусять якнайскорше признати право самовизначення карпаторуському народові".

Ось так, **без маски** виступали правдиві **„карпаторусскі патріоти"** і признались публично, що в них сидить. У тій кацапській трійці: Бродій, Демко, Фенцик бракує лише ще їх ґенеральний секретар д-р Ґеровський, який тримався Бродія і підучував його по московськи говорити. Колиж Бродія примкнули, то він, понюхавши письмо носом, полетів літаком до Відня, а звідтам до Будапешту.

А тепер поставимо питання до наших братів „руснаків" із Закарпаття, що так бояться українців, а обожали таких політиків як Фенцик, що вели політику мадярських агентів. Хтож станув рішучо в обороні підкарпатського народу? Хто виступив рішучо проти посягань мадярів? Дайте собі спокій зтакими осібняками як Бродій, Фенцик, Демко та Ґеровський, а стійте сміло за такими відважними і повними посвяти борцями, як міністер д-р о. Волошин та Юлій Ревай і їх співробітники.

І не забувайте посилати по 1-му долярові (на місяць) на передплату їх щоденника „Нова Свобода", що виходить тепер у Хусті, в „Карпатській Україні".

Клим Обух.

Вол. Дорошенко.

СТОЛІТТЯ СМЕРТИ КОТЛЯРЕВСЬКОГО

Будеш, батьку, панувати
Поки живуть люди;
Поки сонце з неба сяє,
Тебе не забудуть!

Шевченко.

Час — найкращий пробний камінь для літературного твору. Сто літ минуло, як не стало Івана Котляревського, але його твори й досі живуть, сплітаючи вінець невмирущої слави свойому скромному складачеві. Талановите, повне життя й експресії перо, пластичні образи, правдиво-український гумор і чулість, чиста, дзвінка й соковита мова, глибоке патріотичне чуття й людяний, гуманний світогляд роблять твори Котляревського безсмертними. Ми й досі регочемося, читаючи „Перелицьовану Енеїду"; усміхаємося або журливо зідхаємо на виставах „Наталки Полтавки" та „Москаля Чарівника". Патріотичні й народолюбні сентенції автора й досі промовляють до нашого серця й розуму, прокидаючи любов до свого, до рідного краю й рідного люду, викликаючи спочування людському терпінню та щиру втіху людськими радощами і щастям.

Котляревський у своїх творах не тільки український патріот, але й благородна, високо-шляхетна людина. Такий, яким був і в свойому житті, як про це повідають ті, що знали його за життя, й як свідчить за ними про свого попередника на поетичній ниві безсмертний Тарас у повісті „Близнята".

Шевченкож перший оцінив і велике національне значіння літературної творчости батька нового українського письменства в знанім поетичнім некрольоґу „На вічну память Ковляревському".

І найсуворіший із суддів — час потвердив усю правду Шевченкової оцінки.

Отже коли ми, далекі потомки „старого" Котляревського, що живемо у зовсім змінених обставинах, що маємо вже велику бібліотеку значних творів рідної літератури, ще й тепер живо відчуваємо й розуміємо ваґу його творчости, то щож уже казати про сучасників письменника, що їм першим судилося почути його голосне й щире слово, довелося бути свідками народин нової української літератури! Вінець слави добув Котляревський зараз по появі „Енеїди". Імя його стало голосне не лише в Україні, але й геть поза її межами, а в рідній Полтавщині пишеться воно поруч із Шевченковим. Аджеж там він свій, реґіональний письменник, ближчий і рідніший за інших. Перша українська книжка, яку почінали читати полтавці, були саме твори Котляревського. Бодай так було за моїх часів, а колись слава його була й зовсім безконкуренційна й неподільна. І не дивниця. Твори Котляревського мусіли сильно вражати сучасників, сильніше, ніж нас. Картини недавнього минулого, ще не приборканого московським „обєдиненієм", вчорашньої „славної памяти", багатьом іще такої дорогої, Гетьманщини, змальовані в „Енеїді", щирий жаль автора за рідною бувальщиною мусіли глибоко ворушити національне сумління тодішньої української інтеліґенції, дітей, козацької старшини та духовенства, що переживала тоді саме перший натиск московського нівеляційного режіму.

Мусіми вони навертати її думки до свого, будити разом із жалем за недавньою ще волею бажання працювати для воскресення завмерлої України.

Спочування простим людям, що їх, за московським прикладом, почінали українські пани „числити за рабів", разом із сентиментом до його нещасливої долі, до його гарних звичаїв, до його дзвінкої пісні, разом із гуманними почуваннями прокидало теж і національні почуття, бож це був **свій**, український люд. Автор, обстаючи за українським селянином чи міщанином, боронив у нім не тільки **людину**, але й **українця.** Виступаючи проти негідного глузування з нього чужинців і своїх таки перевертнів, навіч показував гарні людські й національні прикмети своїх земляків — простих полтавців.

І цей жаль за минулим і цю оборону живих людей та їх потоптаних людських і народніх прав висловив Котляревський чудовою рідною мовою, мовою того народу, що його бувальщину малював у своїх творах.

Він перший перед Шевченком „возвеличив малих отих рабів німих і на сторожі коло них поставив **„слово"** — слово, роковане московським окупантом на загибіль, слово, видиране з української душі, слово, в и с м і в а н е як простацьке, мужицьке, негідне культурної, освіченої людини.

І отсе „підле" слово, витискуване з панських горниць, признаване тільки на базарах та під мужицькою стріхою, зважився Котляревський зробити знаряддям письменства, засобом культури. Це був великий подвиг, що мав далекосяжні, велитенські просто наслідки. Поклавши **свідомо** основи нової української літератури, розпочав Котляревський своїм виступом нову добу в історії української самосвідомости — її відродження.

Значить — ми всі, разом із Шевченком, діти його духа.

Тож схилімо низько з синівською вдякою свої голови перед памяттю того, що започаткував наше духове відродження, у столітню річницю його смерти! — („Новий Час").

— Дійсно! А кого пані підозрівають?

— Не маю кого підозрівати. Знаю напевно, що то від моєї кравчині.

СЛОВАЧЧИНА ТА СЛОВАКИ

НАРІД І ЙОГО РОЗСЕЛЕННЯ.

(1)

Тепер, коли після 20-ти літ свобіднішого життя велика частина словацького народу дісталася наново під Мадярщину, цікаво буде ближче пізнати цей нарід, його звичаї й обичаї, його терпіння, яких зазнавав довгі століття від мадярів.

В оцьому описі території беремо під увагу всю словацьку територію, себто ту, що осталася при Чехії, і ту, що дісталась мадярам.

Словаки — невеличкий нарід (два і пів міліона) заселюють територію між Дунаєм до Вацова, лінією відси потягненою до Мішковця (Мішкольц) рікою Тисою і її допливом Ужом, простором близько сім міліонів морґів.

Це країна гориста, із шпилями до 2,000 метрів, а серед тих гір простягаються чотири більші долини: Ваґу, Нітри, Грону та Гернаду, та менші над Іполею, Римавою та Солоною. Гарна це країна, долиною тече Дунай, а вгорі величні-маєстатичні шпилі, яких верхи зникають у хмарах, а долішні їх частини вкриті відвічними лісами.

З огляду на таку природу краю знаходимо в ньому все що любитель природи бажає побачити: найфантастичніші скелі та печери, руїни старих замків, непрохідні чатинні ліси, одностайні, високою пшеницею покриті долини, із синім пасмом гір у далині. Уява народу, завдяки таким чарам природи, розрослась незвичайно. Словацький нарід має дуже багато переказів, казок, оповідань, пісень.

Починаючи від найдальшої західної границі здовж Карпат і долини Ваґу, стрічаємо не лише щораз гарніші краєвиди, але й численні, нераз дуже романтичні звалища замків. Зараз при усті Морави до Дунаю, на високій і фантастичній скелі стремлять руїни старинного Дзевіна (по німецьки Тебен), осідку велико-моравських князів. Як у 903. році мадяри здобули цей осідок моравських князів, дісталася їм частина моравської держави між Ваґом і Моравою. — На лівому березі Ваґу, на схід від Нового Міста (в нітравській окрузі) є руїни двох замків: Тематина і Чахтиць. Нарід оповідає про ті два замки переказ, почасті оснований на правді: В початках 17. століття жила тут красуня Єлисавета Баторі. Вона порадилася циганки, що їй робити, щоб не втратити краси. Циганка порадила їй: не виходити замуж і купатися в крові невинних дівчат. За кільканацять літ при допомозі тієї циганки та слуги Фіцки зглaдила зо світу більше як 300 дівчат. А як черга прийшла на її вихованицю, Іванну, вона майже чудом урятувалася. Брата її, вояка, що здезертирував із війська, щоб рятувати сестру, мали покарати смертю. Тоді Іванна виявила замкову тайну, замок окружили та схопили кровожадну красуню і її слугу. Єлисавета згинула у вязниці, в якій її були прикували ланцюгом до стовпа. Замок розсипався. Ще сьогодні показують замкові пивниці та місце, де собі Єлисавета уладжувала кріваві купелі, а до глибокої криниці вкидала тіла невинних жертв.

Від Бецкова зачинається тренчинська округа і найгарніша долина Ваґу. Відси до Жиліни, а навіть аж до турчанської округи розкинені по скелях і шпилях гір повазькі замки, числом 14. Вже з того можна собі уявити, яка це романтична країна.

Найстаровинніший тренчинський замок із славною квадратовою вежею, званою римською, має теж свою історію. В західньому кінці, майже в простопалій скелі, є криниця, глибока 150 метрів, яку викували, як каже переказ, турецькі гірники. Як замок належав до Степана Заполі, він задумав засобити його в воду, щоб видержати довгу облогу. Хотів допровадити воду водопроводами аж із джерел Ваґу, та перешкодила йому в тому війна з турками. Крім багатої добичі з табору султана Ахмета забрав Степан багато полонених, а між ними султанову дочку Фатиму, суджену Селімара, сина могутнього татарського хана. На вістку про розгром Селімар вибрався на Словаччину, довідався про долю Фатими та віднайшов її у Тренчині. Та Заполя не хотів прийняти окупу — лише під одною умовою готов був віддати Фатиму нареченому: хай прикаже викопати криницю, яка доставляла би воду для замку. Селімар великим коштом спровадив гірників і приказав кувати в скелях, поки не покажеться джерело. Три роки йшла праця. Селімар уже тратив надію, Фатима підупадала на здоровлю, вкінці показалася вода. Заполя за цю криницю звернув не лише Фатиму, але й усіх бранців і добичу. Криницю цю звуть тепер „криницею кохання". Сьогодні нема вже оборонних веж, одначе є ще рови і ціла криниця.

(Дальше буде).

ВІД ГОЛОВНОЇ УПРАВИ УКРАЇНСЬКОГО ЧЕРВОНОГО ХРЕСТА

ДО

ВСІХ ВІДДІЛІВ У.Ч.Х. ТА ДО УКРАЇНСЬКОГО ГРОМАДЯНСТВА

СПРАВА ВИСИЛКИ ОДІННЯ І ПОЖИВИ В КАРПАТСЬКУ УКРАЇНУ.

Карпатська Україна потребує нашої помочи. Потребує грошей, одіння, поживи. Грошева збірка вже почата, а тепер треба нам іще взятися за акцію збірання якнайбільше одіння і поживи. Власне до цієї останньої акції взявся Український Червоний Хрест. Голова У. Ч. Х. і заступниця голови удались на днях до чеського консуляту в Ню Йорку, щоб засягнути належних інформацій у справі висилання річей для вбогого населення Карпатської України. Тут подаємо вислід нарад.

Чеський консуль дуже радо повитав таку думку та заявив свою готовість зробити все можливе, щоб усунути всякі перешкоди в пересилці одіння чи поживи в Карпатську Україну. Отже в Карпатську Україну можна висилати всяке вживане убрання, а також поживу в пушках (кенах). З поживи найкраще висилати консервоване мясо й рибу. Коли призбирається відповідна скількість річей для висилки, тоді консуль видасть відповідну посвідку в справі того, що дотичні річи є звільнені від усяких митних оплат у Карпатській Україні. Тимсамим, заплативши тут за пересилку річей, опісля вже не буде ніяких оплат, коли ті річи прийдуть на місце призначення. Тут відразу треба звернути увагу на те, що ніяка посилка не може вийти з Америки без відповідного документу-посвідки від чеського консуля. Колиб такої посвідки не було, то опісля треба булоб оплачувати мито на місці призначення, і в такім випадку висилка річей зовсім не оплатилась би, бо мито є звичайно високе.

Всякі річи треба висилати на адресу: **PREMIER AUHUSTYN VOLOSZYN, HUST, CARPATHO-UKRAINE.**

Найкраще є висилати річи через котрунебудь з отсих трьох компаній: **VICTOR SHIPPING CO., INTERNATIONAL FORWARDING CO., GLOBE SHIPPING CO.**

Ті всі три компанії приймають річи для висилки до Чехії, а тепер і до Карпатської України. Одна з них, а саме, VICTORY SHIPPING CO., має свої офіси в усіх великих містах Америки.

Відділ Червоного Хреста ОДВУ в Ню Йорку буде приймати річи для висилки від громадян з Ню Йорку, а таксамо з поблизьких і дальших околиць. Почінаючи від понеділка, 5. грудня, будемо вже принимати річи. Їх можна посилати почтою до домівки Червоного Хреста ОДВУ на адресу: **149 — 2nd AVE., NEW YORK, N. Y.**, або також приносити особисто на ту саму адресу впродовж двох тижнів, це є від 5-го до 19-го грудня, кожного дня ввечір між 7-мою і 10-тою годиною. На оплату пересилки треба складати відповідні грошеві датки.

Коли мова про інші міста й осередки нашої іміграції, то побажаним буде поступити в такий спосіб, щоб зосередити збіркову акцію по тих містах, де є чеські консуляти. Крім Ню Йорку чеські консуляти є ще в Пітсбургу, Клівленді і Шікагу. Отже в тих містах відділи У. Ч. Х. в порозумінні з іншими жіночими організаціями повинні занятися збиранням річей та висилкою їх просто в Карпатську Україну. Бо замість висилати річи до Ню Йорку, а щойно звідси до краю, то вигідніше й дешевше буде, коли ті річи будуть вислані з дотичних міст просто до краю. Коли в вище згаданих містах потворяться комітети в справі збірки, тоді ці комітети повинні дати до відома українського загалу з дотичних місцевостей і з околиць, щоби присилано до них річи. Значить, наприклад, околиця Пітсбургу повинна посилати річи до Пітсбургу, околиця Клівленду до Клівленду, а околиця Шікага до Шікага. В такий спосіб заощадиться гроші на пересилки. Головні збіркові комітети повинні потворитись у згаданих трьох містах (крім Ню Йорку) тому, що саме в тих містах є чеські консулі, отже від них можна буде дістати відповідні посвідки на висилку річей, щоб опісля не оплачувати мита. Нюйорський чеський консуль заявив, що потрібні посвідки можна буде дістати не тільки в Ню Йорку, але й від консулів у згаданих містах.

Крім головних збіркових комітетів булоб дуже побажане, щоб комітети потворилися у кожній, навіть найменшій місцевості. Вони занялисьби збиранням річей у своїх громадах, а опісля висиланиб усі річи разом до збіркових осередків.

ЗА УПРАВУ УКРАЇНСЬКОГО ЧЕРВОНОГО ХРЕСТА:

Стефанія Галичин, голова. **Оля Небор**, секретарка.

ОБОРОНА ПАНАМИ.

Між видцями футболової гри між Армією й Маринаркою в Філядельфії були секретар війни Гари Г. Вудрінг (наліво) і Сепан Чедвик з Сієтл, краєвий командант Американського Легіону. Пізніше, у своїм річнім звіті, секретар Вудрінг запевняв, що Панамський Канал „треба зробити неприступним", з бомбонеешкідливими шлюзами й греблями та з сильною повітряною обороною.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

НЮ ЙОРК, Н. Й.

В справі висилки вживаної одежі на Закарпаття.

Недавно ми відбули величаву манифестацію по вулицях Ню Йорку при співучасті 15 тисяч осіб. Та маніфестація відбулася поважно і в найкращім порядку, хоч чужі вороги і свої яничари старалися спантеличити наших людей і відтягнути їх від маніфестації. Прикро і навіть стидно згадувати про це, що свої люди, і то навіть такі, що вважають себе „патріотами", агітували проти цеї маніфестації. Але коли ми не будемо про ті річи згадувати, то яничарства і національної зради ми таки ніколи не викоренімо зо своєї суспільности.

Та на цьому місці не про те йде. Ми закінчили маніфестацію і на ній в душі прирекли далі помагати нашим братам на Закарпатті, чим тільки хто може. Ми збираємо грошеві збірки на ту ціль. Але ми можемо також дуже добре помагати збиранням уживаної одежі і білля для вбогих українських громадян Закарпаття. Рівень американського життя далеко вищий від рівня на Закарпатті. Тут люди часто викидають таке убрання, яке на Закарпатті вживалосьб за дуже гарне. Отож чомуб нам не висилати звідсіля те убрання і білля? Як мені відомо, чехословацький консулят дасть дозвіл на вільний перевіз цеї старої одежі, без наложення мита. А це значно облекшує справу. Бо ми знаємо, що в Польщу старої одежі перевозити не можна, а то тому, що польський уряд накладає такі високі митові оплати на старе вбрання, що часто люди відрікаються тої одежі, бо вона їм не оплатиться за ті митові оплати.

На Закарпатті, як знаємо, фабрик сукна ні одежі нема. Люди мусять або самі купувати, або спроваджувати тандиту з чужих міст і в той спосіб витрачувалися з потрібної готівки. Ми можемо їм багато допомогти, коли будемо слати вживані річи в більшій скількості звідсіля. Але тому, що пересилка вимагає багато вкладу праці, добре булоб, якби нею занялись наші центральні установи і до неї притягнули ширше українське громадянство.

Петро Чорноский.

КЛІВЛЕНД, О.

На Карпатську Україну.

Укр. гр.-кат. церква св. Петра і Павла відсвяткувала 6 листопаду ц. р. 20-ту річницю української державности. Того дня в церкві відправив о. В. Мереньків панахиду по полеглих героях. В часі панахиди, що відправлялася біля символічної могили, уставилися в почесну сторожу члени і членкиці відділу ОДВУ в однострою. Також у своїх однострою стояв молодечий відділ МУН. О. В. Мереньків виголосив річеву проповідь про значіння Листопадових Днів і, вказуючи на могилу, сказав, що не надармо пролили свою кров наші герої. Їх посвята принесе гарні овочі свому народови. По панахиді переведено збірку на допомогу Карпатській Україні. Зібрано $48.-43. Збіркою занялися члени і членкиці ОДВУ. Гроші переслано через Обєднання. Зложили по $1: Д. Шмагала, П. Головчак, Н. Декан, В. Страп, Й. Жеруха, В. Свірчак, П. Поливчак, С. Олексик, М. Голубець, М. Стойка, П. Іваночко, А. Спішак, М. Сентий, Г. Кукіз, С. Іванчук, С. Ломиш, В. Кузир, І. Бдзіль, А. Гой, Й. Хміль, І. Попович, В. Жук, І. Бурян, С. Митросевич, В. Кокоць; по 50 ц.: П. Липян, В. Мохнач, І. Солій, М. Тимчина, М. Юрків, Я. Пацула, Й. Труш.

Н. Декан, секр.

НА БІЖУЧІ ТЕМИ

НОВІ ЧАСИ, НОВІ ПИТАННЯ.

В англійській пресі дискутують живо над зовсім новим виховним питанням: вживання фільми для виховання дітей.

Коли родичі цих дітей самі були дітьми, їх родичі й виховники цього питання не знали. Повстало воно з розвоєм фільмової штуки, а стало питанням виховання через те, що діти люблять ходити на фільмові штуки, захоплюються фільмовими штуками, а деякі виховники пробують використати замилування для фільм до виховних цілей.

Так поводиться англійське громадянство. Бачимо подібне зацікавлення й в американськім громадянстві. У нас цею справою не цікавляться.

Хто тут має рацію?

ЧИ ВАЖНА СПРАВА?

Виховники виходять у своїй дискусії про вплив фільми на виховання з заложення, що одні фільми мають добрий вплив на дітей, а інші злий.

Є люди, які в цій справі виходять видно з заложення, що всі фільми однакові: як усі добрі, то вони дозволять дитині ходити на кожну фільмову штуку; як усі фільми на їх думку злі, то вони не дозволять дитині ходити на ніяку. Є теж люди, які видно думають, що вплив фільмових вистав на дітей не великий або зовсім ніякий.

Чи думали ми про такі питання? Чи старалися ми розсліджувати це питання? Чи звертали ми увагу, який вплив має фільма на адитину? А як звертали, то який саме вплив має фільма на дитину? А як всі однаковий?

МИ НЕ ДІТИ.

Коли англійські виховники на своїх конґресах, конференціях, вищих виховних курсах розглядають вплив фільми на дитину, то видно вони прийшли на основі своїх спостережень до переконання, що фільма має поважний вплив на дитину.

Звісно, на фільмові вистави ходять не одні лише діти. Ходять на них і дозрілі люди.

Отже тепер цікаво булоб знати: який вплив мають фільми на дозрілих людей? Чи впливають фільми й на них?

ХТО ПРО СТАРШИХ?

При своїх дискусіях над відношенням дітей до фільмових вистав виховники виходять з іще одного мовчанливого заложення: коли вони розглядають, які фільми для дітей добрі, а які не добрі, то тимсамим уважають себе компетентними рішати про те, які фільми діти повинні ходити, а на які не повинні.

Коли фільми мають вплив і на дозрілих людей, коли отже одні фільми для них добрі, а інші недобрі, то хто тоді є компетентним рішати про це? Коли старшим, наприклад родичам і вчителям, признається право рішати, на які фільми дітям вільно ходити, то чи треба теж комусь признати право рішати таке питання для дозрілих людей?

У Росії, Німеччині, Італії, Польщі й тим подібних краях про такі питання рішає уряд. У таких краях, як Америка, людям лишається в цій справі майже необмежену свободу; уряд умішується в цю справу лише у випадках різкого нарушення моралі.

Котрий спосіб кращий?

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ

М. К., Дітройт, Міш. — Ваш перший допис не змарнований, а пішов до друку. Він буде поміщений у своїм часі. Також Ваш другий допис буде поміщений. Але тепер маємо великий навал дописів, тому з поміщенням треба нераз зачекати.

УВАГА! КЛІВЛЕНД І ОКОЛИЦЯ! УВАГА!

ЗАХОДАМИ УКРАЇНСЬКИХ ЗЛУЧЕНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ І ЛІҐИ МОЛОДІ

відбудеться

ВЕЛИКЕ ПРОТЕСТАЦІЙНЕ

ВІЧЕ

В НЕДІЛЮ, 4. ГРУДНЯ (DECEMBER 4, 1938)

В ГАЛИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО ДОМУ ПРИ 14. УЛ.

Початок віча в год. 3. пополудні.

На це віче просимо всіх українців з Клівленду й околиці та з сусідних міст. Мусимо запротестувати проти польсько-мадярського забору, а особливо проти польських звірств. Проситься всі Братства й Товариства, як рівнож Церковні Громади і всіх українців та українок принести на віче відповідну жертву на поміч Карпатській Україні. — На вічу буде промовляти **д-р Лука Мишуга**, редактор „Свободи", що прибув щойно з Европи. Будуть також промовляти представники чеського і словацького уряду й інші бесідники.

НОВА УКРАЇНСЬКА ФІЛЬМА

„МАРУСЯ"

випродукувана на підставі песи М. Старицького

„ОЙ, НЕ ХОДИ, ГРИЦЮ, НА ВЕЧЕРНИЦІ"

БУДЕ ВИСВІТЛЮВАТИСЬ ЩОДНЯ

починаючи

З ЧЕТВЕРГА, 8. ГРУДНЯ (DECEMBER 8, 1938)

В ТЕАТРІ „МІАМІ"

НА 6. ЕВЕНЮ ТА 46. ВУЛ., НЮ ЙОРК

ВИСТАВИ ВІД 11. РАНО ДО 11. ВЕЧОРОМ.

ПАССАЙК, Н. ДЖ., І ОКОЛИЦІ!

КЛЮБ МОЛОДИХ УКРАЇНСЬКИХ ЖІНОК

при українській православній церкві

відіграє комедію в 3 діях

ЧАР ОДНОСТРОЮ

В НЕДІЛЮ, 4. ГРУДНЯ (DECEMBER 4, 1938)

НА ЦЕРКОВНІЙ САЛІ, 47 HOPE AVENUE, PASSAIC, N. J.

Це представлення відіграють найкращі артисти Укр. Фільми з Ню Йорку.

Початок у 7:30 ввечір. Вступ 40 центів.

Хто хоче насміятися, нехай не минає цеї нагоди, а приходить побачити гарне представлення.

К. Трусь, предс.; А. Фіцин, секр.

PRESS REPORTS ON UKRAINE AND UKRAINIANS

HAMMOND UKRAINIANS ASK U.S. TO AID FATHERLAND FOLKS

Want Religious Freedom in Poland; Charge Nation Oppresses Minority

Intercession by the United States, Great Britain, France, Italy, Germany and the League of Nations in behalf of 7,000,000 persecuted Ukrainians in Poland is petitioned for in a resolution passed by Hammond American-Ukrainians at a mass meeting in St. Michael's Orthodox church, Columbia avenue and 170th street.

The petition, signed by Anton Hrycak, meeting chairman, and Michael Macinsky, secretary, condemns the acts of the Polish government directed against the Ukrainian people and their church as un-Christian, uncivilized and inhuman.

This and foreign countries of central Europe are urged to bear pressure on Poland in order that it will live up to "international obligations with respect to the national minorities within its borders and to concede to the Ukrainians all the political rights and privileges and religious freedom to which they are legally and morally entitled."

The Hammond Ukrainian-Americans charge that the new Polish reign of terror has resulted in demolition of 200 Orthodox churches and chapels; forcing of Ukrainian peasants of the Orthodox faith to join Roman Catholic churches and generally attempting to exterminate the Ukrainians within Polish borders by undermining their political, cultural and economic life.

Hammond Ukrainians further declare that the policy of the Polish government with respect to its Ukrainian minority constitutes a menace to international peace and goodwill and that it is the duty of the great powers to remove this menace by impressing upon Poland the necessity of living up to its international treaties and obligations.

(The Hammond Times, November 25, 1938).

UKRAINIANS CHARGE POLISH PERSECUTION

3000 Here Demand Warsaw Give Liberty To 7,000,000 People

Three thousand Americans of Ukrainian extraction, many of them dressed in native Ukrainian costume, met in the Metropolitan Opera House yesterday afternoon to protest against the reported persecution of the Ukrainian minority in Poland.

Resolutions adopted by the mass meeting, representing 89 societies with a membership of 50,000, included a demand that Poland immediately give the right of self-determination to her 7,000,000 Ukrainians.

It was further resolved to inform the Governments of the United States, Germany, France and Italy that "the union of all Ukrainian territories under one sovereign State will be the only solution of the Ukrainian problem, and will forestall the spreading of Communism and will secure the peace of Europe."

Dr. Walter Gallan, president of the United Ukrainian Organizations of America, was chairman of the mass meeting. Other speakers included Dr. Longin Cehelsky, of this city, who was Ukrainian Ambassador to the United States during the short-lived, post-war Ukrainian People's Republic; Dr. Luke Myshuha, editor of a Jersey City Ukrainian daily; Charles R. Toothaker, Czechoslovakian consul here; Miroslav Sichinsky, of Scranton, former Ukrainian legislator, and Mrs. Anne Shtogryn, president of the Society of Ukrainian Women's Organizations in America.

Speakers charged that Poland had guaranteed the autonomy of the Ukrainian territories, but failed to comply with the treaties.

(The Philadelphia Inquirer, November 28, 1938).

Чудесні діти.

Каже Лейба до Мошка:

— Чуєш, моя дитина, то великий талант. Ще не ходить до школи, а вже знає читати, писати, рахувати...

— Ну, то ще нішо. Моя дитина, то ще більший талант. Має ледви три місяці, а вже знає, що мені йдуть іле інтереси, що з дня на день чимраз менші торги і що, як так дальше піде, незабаром піду з торбами.

— Дивися, то дійсно чудо. Але як ти знаєш, що вона про те все знає?

— Ну, бо плаче від ранку до вечора...

Дієта без рецепти.

— Я послухав свого лікаря і вже тиждень голодую.

— Чому? Він лікує голодівкою?

— Ні, але я заплатив йому за шість візит наперед, то тепер не маю на обід.

РОСКІШНА КАВА...

Коли хочете мати каву, що смакує краще, додайте при запаренню до кавника або перколятора **ЦИКОРІЇ ФРАНКА.**

ОТРИМАЄТЕ КАВУ НЕЗРІВНАНОЇ ДОБРОТИ, СМАКУ Й АРОМИ. Спробуйте **ЦИКОРІЇ ФРАНКА** ще сьогодні. — Можете її дістати в усіх ліпших гросернях.

10 ц. пачка

HEINR. FRANCK SONS, INC. FLUSHING, N.Y.

Адвокат ІВАН ЯЦІВ Член Палат Адв. Канад., і Доктор Юрид. Наук Міш. Унів. Злуч. Дер. Америки.

СПРАВИ: Кримінальні, ● Розводові, ● Відшкодовання, ● Старокраєві та ● Іміграційні, включаючи ● Леґалізовання.

JOHN YATCHEW, 909 Guaranty Trust Bldg., Windsor, Ontario, Canada. Tel.: 3-5300. — При американській границі, проти міста Дітройт. 41,-

ШИФКАРТИ

на найбільші та найскорші кораблі на всі прогульки і то до всіх країв. Виготовляємо всі документи, потрібні до подорожі — пашпорти, Візи, перміти, афідевіти, петиції, і тому наші пасажири не мають клопотів в дорозі.

ДОЛЯРИ посилаємо до всіх країв ПОСПІШНО І ТЕЛЕҐРАФІЧНО і виплачуємо на останній почті під повною ґарантією. ПОМАГАЄМО нелеґальним леґалізуватися відповідно до нових законів.

ПОЛАГОДЖУЄМО СТАРОКРАЄВІ СПРАВИ відповідно до теперішніх обовязуючих законів в краю. Контракти, повновласти, акти даровизни, довжні скрипти і всі інші документи.

Продаємо ДОМИ та ріжні бизнеси по дуже приступних цінах.

Голосіться у всіх справах до нашого НОТАРІЯЛЬНОГО БЮРА по совісні поради та ретельну обслугу.

S. KOWBASNIUK

277 E. 10th STREET, (між 1-ою і Евеню А), NEW YORK, N. Y.

З РУХУ ПО ВІДДІЛАХ У. Н. СОЮЗУ.

НЮ ГЕЙВЕН, КОНН.

Приєднування нових членів.

По Союзових зборах, що відбулися 2 жовтня ц. р. в Ню Гейвен, почався рух по відділах У. Н. Союзу за приєднування нових членів. Організатор А. Маланчук обіжджає відділи, виясняє справу і вслід за тим видно зацікавлення Союзовими справами. Кожний відділ побивається за те, щоб до кінця цього року ще приєднати нових членів. Перед у тій акції ведуть два відділи, це є 262, що має вже 11 нових членів, і 350, що має 9 нових членів. По них ідуть інші відділи, що мають менше число нових членів.

Як організатор У. Н. Союзу, я радо удаюся в кожне вказане місце, щоб тільки придбати нових членів. Лишається ще нам один місяць до закінчення року. Ми всі повинні його як слід використати.

А. Маланчук, організатор.

—o—

ЕМБРИДЖ, ПА.

Організаційні збори відділів.

Дня 5 листопаду ц. р. відбулися в нас Союзові збори, на яких був присутній головний фінансовий секретар - касієр, Роман Слободян, а також заступниця головного предсідника, пані Марія Малевич. П. Р. Слободян виголосив промову, в якій точно вияснював, які користі дає У. Н. Союз дорослим і молоді. Опісля п. Слободян давав запити секретарям відділів: 276, 120, 161 і 34; секретарі заявляли, що до нового року побільшать ряди У. Н. Союзу. Далі наступили ширші дискусії і запити до п. Слободяна, на що він давав кожному влучну відповідь. Всіх приявних було 123. Предсідник від. 276, Семен Прокопович, подякував п. Слободяновi за доклад і відспіванням українського гимну закінчено збори.

Михайло Фук, секр. зборів.

Наші діти.

Мама: Ну, що скажеш, Івасю, якщо небавом дістанеш братчика?

Івась: А не радив я тобі, мамо, не продавати так скоро візочка?

—o—

Знає.

На комісаріят поліції приходить обурена пані.

— Пане комісаре, від якого часу дістаю день у день листи з погрозами. То страшне!

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

ДІТРОЙТ, МІШ.

Замітний концерт.

В неділю, 30-го жовтня ц. р., в У. Н. Домі на Мортин вул. в З. г. пополудні відбувся концерт панни Гонори Губіцької, української піяністки з Канади. В концерті взяв участь такожж її брат Тарас Губіцький, скрипак, котрий уже досить добре знаний українській громаді в Дітройті.

Панна Губіцька відіграла свою програму досить гарно, а навіть відзначалась технікою гри на піяні в декотрих композиціях знаменито.

Гонора Губіцька є молодою піяністкою, бо недавно скінчила музичну школу в Канаді з відзначенням, а тепер відїздить до Лондону, столиці Англії, щоб дальше продовжати свої студії.

Велика будучнина стоїть перед українською піяністкою, коли вона зможе свій талант розвинути до найвищого ступня. Наперед годі багато про це писати: будучнина покаже, як далеко наша піяністка могтиме розвинути свої спосібности.

Ми, українці, повинні з цієї рідкої прояви радіти, що серед української еміґрації Канади зачинають виринати на поверхню музичного мистецтва й українські артисти.

Тарас Губіцький відіграв кілька скрипкових творів та понисався досить гарно своєю грою на скрипці. Крім чужих, скрипак відіграв кілька й українських маленьких композицій, з котрих публика була досить задоволена. Українські твори були власною творчістю скрипака.

В композиціях пана Губіцького, котрі він відіграв, я завважав важні недотягнення, котрі підлягають критиці, і їх оминути цим разом не можна.

Коли пан Губіцький грав „Верховино", то першу тему відіграв як слід, а другу тему зовсім зруйнував і здеформував. Замісць грати, „Ой нема то краю, краю, над ту Верховину" і т. д., він її заступив темою з пісні, „Ой, під гаем, гаем".

Другий твір, який пан Губіцький відіграв, також підпадає критиці. Інтродукція зовсім не відповідала головній темі, котра мала характер марша „Гей, там на горі Січ іде". Тут знову повторилась та сама історія, що у „Верховині". Скрипак знов за другою темою грав „Ой, під гаем, гаем".

Таких творів перед чужим світом грати не можна. Хоч можна ним задоволити деяких своїх некритичних людей, які не розуміються на композиціях, то всетаки це не є дуже добре, щоб виступати перед українською публикою з такими здеформованими творами та повикручуваними і змішаними темами, котрі не мають ніякого органічного звязку, ні злуки, ні подібности до себе.

В нас бувають такі винятки, і то дуже часто, що появляються молоді композитори, котрі мають замало вправ у компонуванні, або замало вищого творчого знання композицій, та творять щось таке, що не тільки не має ніякої музичної вартости, але зовсім здеформовують твір. Ми маємо цілі стирти народних пісень, котрі можна переробити, реформувати й творити інструментальні твори, то не треба так далеко летіти, щоб ці пісні деформувати й вимішати разом, щоб не можна було розпізнати, що це є.

Багато молодих композиторів не здають собі справи, як воно в дійсности є; що дорога до творчости не є така гладка, як вона зверха виглядає. Є це тернистий шлях, на котрім тисячі творців пропадають, не дійшовши до своєї мети, та не вспівши осягнути тієї цілі, про котру вони мріяли ціле своє життя.

Були і є такі випадки, що деякі композитори компонують ціле своє життя, а нічого геніяльного не можуть створити.

Кожний композитор повинен серіозно брати під увагу й добре орієнтуватися, що він робить, заки випустить зпід свого пера свій твір перед свою українську публику, а згодом перед широкий світ.

Кожний композитор повинен добре знати, як творити організм композиції та її складові частини і т. д., бо без цього знання він нічого творити не зможе.

Ця критика не є на це, щоби понизити композитора й убити в нім духа творчости, а на це, щоб заохотити його до дальшої праці. Щоб він набудуче добре орієнтувався, що він творить, і критикував сам свій твір скоріше, ніж випустить його зпід свого пера перед публику.

В нас є звичай, що перший-ліпший музика бере чужий твір або кілька тем, котрі не мають ніякого споріднення з собою, повикручує ці теми, вимішає їх разом та зробить щось таке, що не представляє собою ніякої музичної форми, ні музики.

Не бракує в нас музик, але, на жаль, є небагато композиторів.

М. Качмар.

ОЖИДАЛА ЙОГО.

Як румунський король Карло приїхав до Парижу на нараду з французькими урядниками, на нього ждала в своїх кімнатах у готелі Меріс його приятелька, руда жидівка Магда Люпеску.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВІ

КОГОЗ, Н. Й.

Діяльність відділу УЧХ.

Наш відділ Українського Червоного Хреста, ч. 29, який зорганізувала пані Стефанія Галичин 14. серпня ц. р., а до якого вписались у початках 22 члениці, впродовж короткого часу доповнився вже новими рядами членкць та чимраз більше здобуває собі симпатію й піддержку від інших товариств у нашій громаді. Доказом цього була присутність майже з кожного товариства по кілька урядників на нашім першім вечерку, який ми влаштували 2. жовтня ц. р. На тім вечерку були також присутні гості з околичних міст та бизнесмени з нашої громади.

Члениці У. Ч. Х. приготовили смачну вечерю для зібраних гостей. Вечерю розпочав молитвою наш парох, о. М. Лисяк, який прибув з дружиною на наше запрошення. Після вечері предсідниця відділу У. Ч. Х., пані К. Заблоцька, попросила о. М. Лисяка до слова. О. М. Лисяк пояснив ціль існування Червоного Хреста та представив присутнім, яку велику ролю для нашого народу може відіграти українське жіноцтво в організації Червоного Хреста. Дальше промовляли: п. Т. Маліґлувка, п. Й. Білинський і п. І. Фалач зо Скенектеді, Н. Й., та інші. Всі бесідники заохочували жіноцтво вступати в ряди цеї організації. Після промов заряджено збірку, якою занялись пані К. Заблоцька й О. Коник.

Жертви зложили: Й. Білинський $2; по $1: о. М. Лисяк, пані Віра Лисяк, Софія Білинська, Катерина Заблоцька, М. Заблоцький, Анна Дзямба, Й. Дзямба, Ольга Коник, Катерина Коник, В. Люблянецький, В. Дерлиця, Мелянія Дерлиця, Ева Сташко, В. Сташко, Пелягія Ксенчук, К. Ксенчук, Катерина Мадараш і В. Мадараш з Вотервліт, Павлина Жмут і Б. Жмут з Олбани, Г. Недільський, Марія Кушнір, Євдокія Афінович, Анна Гричішин, Юлія Дипутат, Іванна Змут, Марія Кобаса, Т. Маліґловка, С. Павка, І. Коба, Л. Стахман, Ф. Шаршанович, О. Лесняк, І. Фалач і Юлія Фалач; по 50 ц.: Анастасія Люблянецька, Ольга Недільська, Сесилія Бокий, Марія Шаршанович, Й. Филяк, О. Геля, К. Варениця, Ю. Бокий. По покритті розходів призначено $10 на допомогу Карпатській Україні, $5 на Світову Виставу, а $25 передано на покриття організаційних розходів централі У. Ч. Х.

Управа 29. від. У. Ч. Х. ОДВУ.

МІНЕАПОЛІС, МІНН.

На Українську Лічницю.

Т-во „Запорозька Січ", від. 385 У. Н. Союзу, влаштувало пікнік і призначило дохід на Українську Лічницю у Львові. Дохід у сумі $20 вислано тепер через Обєднання на призначену ціль.

ПОСМЕРТНІ ВІСТІ

У Дітройті, Міш., помер у понеділок, 3. жовтня, довголітній член Бр. св. О. Николая, від. 175. У. Н. Союзу,

ОСИП КРОКОСЬКИЙ.

Прожив 63 роки. Родився в селі Татари, пов. Новий Самбір.

Полишив жену Розалію й осмеро дітей, пятеро дорослих і трое малолітніх.

Покійний був щирим українцем і тихої вдачі.

Похорон відбувся з дому жалоби, 3454 Ґилберт ул., на цвинтар Святого Хреста.

Нехай буде Йому земля пером!

В. Бартош, секр.

ТРЕНТОН, Н. ДЖ.

Зо срібного весілля на будову Народнього Дому.

Катерина й Семен Канюка святкували ц. р. 25-літній ювилей свого подружжя. При гарній забаві, яку влаштували ювилятам їх односельчани і приятелі, пані Квасній зложила в імені гостей ювилятам бажання і попросила гостей, щоб жертвували по змозі на Рідний Край. Збіркою занялися п. А. Палажій і п. Квасній. Жертву зложили: С. Канюка $2; по $1: В. Нурко, Й. Квасній, Й. Курдина, М. Палажій, С. Вайт, П. Робоза, К. Кухарчук, С. Попіс; С. Максимів 75 ц.; по 50 ц.: Н. Савчак, К. Слабицький, С. Мартинів; дрібними $1.40. Разом зібрано на будову Народнього Дому $13.65. Ці гроші будуть вислані на руки Комітету Будови Народнього Дому в Стрівках, повіт Бібрка. Не забуто також за інвалідів. На ту ціль зложили отсі громадяни: Р. Чмир $1.25; по 50 ц.: А. Шевців, Н. Савчак, С. Доноичук. Разом $2.75, які вислано через Обєднання.

Йосиф Квасній.

УКРАЇНСЬКІ ГОСПОДИНІ В ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. ДЖ.
мають нагоду брати
МОЛОКО, СМЕТАНУ И МАСЛЯНКУ
НАЙКРАЩОЇ ЯКОСТИ
в українського молочаря
ІВАНА МИКИТКИ
254 CLINTON AVE., JERSEY CITY.

ВСІ НАЙКРАЩІ РОДИ ВУГЛЯ Й КОКСУ
COAL
для дому чи бизнесу
В РОЧЕСТЕРІ, Ню Йорк, і околиці набувайте у фірмі
УКР. ВУГЛЕВА СПІЛКА
271 MERRIMAC STREET.
(Власники — всім відомі українські громадяни: ІВАН ПАСТУЩИН і МИКОЛА ШЕРЕМЕТА)

БОЛІНІГ
Рани на ногах, опухлі ноги, набряклі жили, болячі ноги, флебітіс (запалення жил), напухлі або болячі коліна чи кісточки і ревматичні ноги успішно лікуємо новими европейськими методами без операції.
Офісові години: щоденно від 1 до 6 ввечір, в понеділки і четверги від 1. до 8:30 ввечір. Нема урядових годин у неділі.
Говоримо українською мовою.
Dr. L. A. BEHLA
320 W. 86 St., New York City
Близько Бродвею.
ЕВРОПЕЙСЬКИЙ СПЕЦІЯЛІСТ.

ХРОНІЧНІ НЕДУГИ
Недуги крови, шкіри, нервів, загальну слабість і нервове вичерпання, катар і хронічні боляки, недуги шлунка й кишок, гемороїди й інші відходові забурення, що справляють біль та недогоди, забурення печінки й сечового міхура. Гострі й хронічні недуги чоловіків і жінок лікується з добрим і скорим успіхом. Як маєте якінебудь недомагання, котрих не розумієте, порадьтеся з довірям мене, а я вам виясню.
Проміні Х (екс), екзамінація крови й сечі.
Уміркованi ціни.
ОГЛЯДИНИ ДАРОМ.
DR. L. ZINS
110 East 16 St. N. Y.
(між 4-тою Ев. і Ірвінґ Плейс)
ГОДИНИ: від 9. рано до 8. ввечір.
В неділі: від 9. рано до 3. сполудня.

S. MOSTOWICH
277 E. 10th ST., NEW YORK
Tel.: ALgonquin 4-7761
ОДИНОКИЙ УКРАЇНСЬКИЙ СКЛАД КАС
Кеш, реґістри, скейлз, кофі милз, слайсінг машінз, міт ґрайндерс, едінг машінз, тайпрайтерс і інші знаряде для бучерні, ґросерні і інших бизнесів.
Продаю за готівку й на кредит. Також купую і направляю всякого рода машини. Не шукайте „барґен" у чужих, бо найдете все два рази дешевше в мене.

Д-р МИХАЙЛО ЯНКОВИЧ
УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР-ХІРУРГ
Урядові години:
Від 1—3 пополудні і від 6—8 ввечір. В неділі згідно з умовою
718 SO. 17th ST., NEWARK, N. J.
(near Springfield Avenue)
Tel. Essex 3-4468.

Д-р С. ЧЕРНОВ
● Гострі й хронічні недуги чоловіків і жінок — Шкіра й кров.
● Аналіза крови для подружого свідоцтва.
223 SECOND AVE., cor. 14th ST., NEW YORK CITY. Room 14.
Gramercy 7-7697
Офісові години 10—8; неділя 11—2.
Жінка-доктор до обслуги.
X & флюроскоп.

МІХАЛ Й. КОСЛОСКІ
ОБЕЗПЕЧЕННЯ І НЕРУХОМОСТИ
(REAL ESTATE)
Публичний нотар. ... Мoні ордери.
Корабельні карти. ... Европейські справи.
52 JONES STREET, NEWARK, N. J.
Tel.: Mitchell 2-9394

Д-Р ЮРІЙ АНДРЕЙКО
УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР, ХІРУРГ І АКУШЕР
321 E. 18th STREET,
between 1st and 2nd Avenues,
NEW YORK, N. Y.
Tel. GRAMERCY 5-2410.
Урядові години: рано від 10 до 12. Ввечір від 6 до 8, а в неділі рано від 10 до 12.

СИРАКЮЗ, Н. Й., і ОКОЛИЦЯ
На випадок похорону в Вашій родині, як хочете чемної й чесної обслуги по приступних цінах, удайтеся до: 106-
JOHN F. GIMINSKI
Funeral Director
1320 W. Genesee St., Syracuse, N.Y.

BATES & ANDERSON
ПОХОРОННЕ ЗАВЕДЕННЯ
HUDSON, N. Y. ТЕЛЕФОН: 172
Католицький асистент

ДУМАЙТЕ ПРО ЦІНУ!
Ми не жадаємо від тих, котрі до нас приходять, щоби вони забули про ціну, або не питалися за ні; ми з власної понуки цю справу піднесемо.
Як кому на тім залежить, то може переконатися з власного досвіду, що наші ціли є якнайбільш уміркованi; вони є приступні для кождої родини, без уваги на обставини.
STEPHEN J. JEWUSIAK & SON
FUNERAL DIRECTORS
77 Morris St., Jersey City — Phone: Bergen 4-5989
34 E. 25 St., Bayonne — Phone: Bayonne 3-0540

МИРОН ЛИТВИН
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
Без ріжниці, як далеко поза Нюарком. Вразі потреби телефонуйте до нас. Обслуга щира і чесна. — Office:
383 MORRIS AVENUE,
cor. Springfield Ave.
NEWARK, N. J.
Phone: Essex 3-5347

ІВАН БУНЬКО
Новий Український Ундертейкер
заряджує погребами по ціні так низькій, як $150. Обслуга найкраща.
JOHN BUNKO
Licensed Undertaker & Embalmer
437 E. 6th ST., NEW YORK CITY.
Dignified funerals as low as $150.
Telephone: Orchard 4-8088

ПЕТРО ЯРЕМА
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
ЗАНИМАЄСЬ ПОХОРОНАМИ В BRONX, BROOKLYN, NEW YORK І ОКОЛИЦЯХ
129 E. 7th STREET.
NEW YORK, N. Y.
Tel.: Orchard 4-2568
BRANCH OFFICE & CHAPEL: 707 PROSPECT AVENUE (cor. E. 155 St.), BRONX, N. Y.
Tel. Melrose 5-6577

ТАРЗАН СМІЛИВИЙ.

(73)

UNITED FEATURE SYNDICATE, Inc.

W-73

Побачивши Тарзана і видавши з себе окрик, чорний воїн пустив у напрямку Тарзана списy. Але Тарзан знав дуже добре психольоґію чорних. Він надіявся, що по окрику дикун кине свою спису, і то кине в те місце, в котрім він побачив свою жертву. Тому, щоб цього уникнути, Тарзан миттю відсунувся на крок від того місця, де лежав. Списа з розгоном застрягла в черепі ідола.

„Ов!" — подумав собі чорний дикун. „А це що сталося, що я не попав у нього? Цеж така легка була влучa!" А вслід за тим йому блисла гадка, що Тарзан це демон, який знає багато штучок. Ще, далі на нього почав находити якийсь острах, котрий усе поглиблюється, як чоловік не вміє собі чогось вияснити. А Тарзан тимчасом немов прилип до черепа.

Та хоч його минула одна списа, то це ще не значило, що він знайшовся в безпеці. Навпаки, інші дикуни, які на крик чорного воїна піднесли вгору очі, бачили цілу ту сцену. Вони побачили Тарзана, бачили, як змірявся їх воїн та як хибив цілі. Вони собі залякались, думаючи, що мають до діла з чортівськими силами. Та були між ними і відважніші.

Психольоґія кожної юрби дуже примхувата. Навіть найбільш залякана юрба нераз видає з себе дуже відважні одиниці, і то навіть такі, що перед хвилиною, або й ціле своє життя, були останніми боягузами. Отож і тепер, коли всі дикуни були залякані, кілька з них хотіли показати свою відвагу і жбурнули в напрямку Тарзана свої списи.